

การประเมินความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของ
นิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น

นิชาภา กะจันทร์

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
รายวิชากฎหมายและจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยเนชั่น ภาคการศึกษาที่ 2/2563

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคของสังคมที่มีการไหลเวียนของข่าวสารได้ โดยไม่จำกัดทิศทาง ซึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ทำให้เกิดช่องทางในการ สื่อสารที่หลากหลายรูปแบบจากสื่อดั้งเดิม มาเป็นสื่อสังคม ซึ่งเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติทั้งในด้านความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารและเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคม ในยุคปัจจุบัน โดยที่ผู้ใช้สามารถโต้ตอบและแสดงความคิดเห็นได้ในทันที เป็นการสื่อสาร ที่ไร้ข้อจำกัดของระยะทาง สามารถเพิ่มช่องทางการสื่อสารทางธุรกิจ เป็นพื้นที่แหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นแหล่งความบันเทิงต่าง ๆ เช่น การชมวิดีโอ การเล่นเกมส์ เป็นต้น

เฟซบุ๊ก จัดเป็นสื่อสังคมประเภทหนึ่งที่มีความนิยมทั่วโลก เนื่องจากเฟซบุ๊กเป็นสื่อที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่นได้ สามารถแสดงความคิดเห็น แบ่งปันรูปภาพ ส่งและรับข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะของเฟซบุ๊กซึ่งเป็นสื่อที่มีประโยชน์ต่อวัยรุ่นใน ในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำให้การสื่อสารง่ายและ สะดวกรวดเร็วมากขึ้น แต่ในอีกแง่หนึ่งเฟซบุ๊กได้ก่อให้เกิด ประเด็นปัญหาทางจริยธรรม ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวในที่สาธารณะอย่างไม่ได้ตั้งใจ การกลั่นแกล้งกันบนโลกไซเบอร์ ที่มีลักษณะการส่งผ่านข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล หนึ่งไปยังที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตจากบุคคลดังกล่าว เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ที่พบว่า การเกิดขึ้นของนวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อสังคมมักมาควบคู่กับข้อพิจารณาด้านจริยธรรมใน การใช้สื่อดังกล่าว ทำให้เกิดการเรียกร้องให้ตระหนักถึงความสำคัญ ทางจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมมากขึ้น

จากสภาพปัญหาที่สะท้อนถึงจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กทั้งในแง่ของสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลการวิจัยดังที่กล่าวข้างต้นจึงนำมาสู่ความสนใจในการศึกษาวิจัยด้วย “การประเมินความ ต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิต มหาวิทยาลัยเนชั่น” ว่านิสิต มหาวิทยาลัยเนชั่น มีพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กอย่างไร มีความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมการใช้ เฟซบุ๊กอย่างไร และจริยธรรมในแต่ละด้านมีความต้องการจำเป็นมากน้อยเพียงใด ซึ่งสารสนเทศที่ได้ จากการวิจัยจะนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการใช้สื่อเฟซบุ๊กของวัยรุ่นไทยในอนาคตต่อไป

1.2วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น

1.2.2 เพื่อสำรวจสภาพความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น

1.2.3 เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรม ในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น ทั้งเพศชายและเพศหญิง และกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้เฟซบุ๊ก โดยจำแนกตามชั้นปี

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความต้องการจำเป็น หมายถึง การระบุความแตกต่างด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กที่ครอบคลุมด้าน ความถูกต้อง ความเป็นส่วนตัว ความน่าเชื่อถือ ความเคารพ และสร้างสรรค์ ระหว่างสภาพปัจจุบันและ สภาพที่คาดหวัง

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น หมายถึง การเปรียบเทียบน้ำหนัก ความสำคัญของความต้องการจำเป็น และสรุปเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญลดหลั่นกัน ตามลำดับจาก ความสำคัญมากที่สุดถึงความสำคัญน้อยที่สุดของจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กที่ครอบคลุม ด้านความถูกต้อง ความเป็นส่วนตัว ความน่าเชื่อถือ ความเคารพ และสร้างสรรค์

เฟซบุ๊ก (Facebook) หมายถึง เครือข่ายสังคมหรือชุมชนออนไลน์ที่ผู้ใช้งานสามารถสื่อสารโต้ตอบ กับผู้ใช้งานคนอื่นได้ด้วยการโพสต์หรือแบ่งปัน ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ และสามารถ สนทนาแบบกลุ่มได้ เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลในรูปแบบออนไลน์

จริยธรรม หมายถึง แนวทางที่ควรประพฤติหรือปฏิบัติซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยึดถือปฏิบัติ

จริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊ก หมายถึง แนวทางที่ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กควรประพฤติหรือปฏิบัติซึ่งเป็น กฎเกณฑ์ที่สังคมยึดถือปฏิบัติในการสื่อสารโต้ตอบทั้งในรูปแบบของข้อความและภาพระหว่างผู้ใช้งาน คนอื่น โดยครอบคลุมด้านความถูกต้อง ความเป็นส่วนตัวความน่าเชื่อถือ ความเคารพ และสร้างสรรค์ในการใช้ เฟซบุ๊ก

ความถูกต้องในการใช้เฟซบุ๊ก หมายถึง แนวทางที่ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กควรประพฤติหรือปฏิบัติใน การสื่อสารข้อความและภาพผ่านเฟซบุ๊ก โดยคำนึงถึงความเป็นจริงที่สามารถตรวจสอบและพิสูจน์ได้

ความน่าเชื่อถือในการใช้เฟซบุ๊ก หมายถึง แนวทางที่ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กควรประพฤติหรือปฏิบัติใน การสื่อสารข้อความและภาพผ่านเฟซบุ๊ก โดยคำนึงถึงความสามารถในการตรวจสอบอ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูลได้ หลักฐานที่น่าเชื่อถือคือความทันสมัยของข้อมูลการไม่หลอกลวงและการไม่ เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ความเป็นส่วนตัวในการใช้เฟซบุ๊ก หมายถึง แนวทางที่ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กควรประพฤติหรือปฏิบัติใน การสื่อสารข้อความและภาพผ่านเฟซบุ๊ก โดยคำนึงถึงการมีวิจารณญาณที่ดี และการหลีกเลี่ยงการใช้เฟซบุ๊กของ ผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคม ยึดถือปฏิบัติ

ความเคารพในการใช้เฟซบุ๊ก หมายถึง แนวทางที่ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กควรประพฤติหรือปฏิบัติใน การสื่อสารข้อความและภาพผ่านเฟซบุ๊ก โดยคำนึงถึงมารยาทขั้นพื้นฐานของสังคมที่พึงปฏิบัติ การหลีกเลี่ยงการใช้ คำไม่สุภาพ ก้าวร้าว คุกคามผู้อื่นโดยไม่มีหลักฐาน การเผยแพร่ความลับของผู้อื่น และการคำนึงถึงผลกระทบที่ อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้งานเฟซบุ๊ก

ความสร้างสรรค์ในการใช้เฟซบุ๊ก หมายถึง แนวทางที่ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กควรประพฤติหรือปฏิบัติ ในการสื่อสารข้อความและภาพผ่านเฟซบุ๊ก โดยการหลีกเลี่ยงการมั่วร้ายหรือให้ร้ายผู้อื่นบนเฟซบุ๊ก และคำนึงถึงการเปิดรับหรือส่งต่อข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.5.1 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของวัยของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น
- 1.5.2 ทำให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น
- 1.5.3 เป็นการขยายองค์ความรู้ทางวิชาการด้านจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมให้กว้างขวางขึ้น
- 1.5.4 สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับ จริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของวัยรุ่นไทยในสังคมต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของ วัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

- 2.1 ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสังคม (Social Media)
- 2.2 ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับเฟซบุ๊ก (Facebook)
- 2.3 ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมบนสื่อสังคม
- 2.4 ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับสื่อ
- 2.5 ตอนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
- 2.6 ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น โดยมีรายละเอียดในแต่ละตอน ดังนี้

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Survey Cross - sectional) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น ที่ใช้งานเฟซบุ๊กทั้งเพศชายและเพศหญิง และกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้เฟซบุ๊กจำนวน 31 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด จำนวนทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษา

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด จำนวนทั้งหมด 6 ข้อ ได้แก่ ความถี่ในการใช้งานเฟซบุ๊ก, จำนวนชั่วโมง (เฉลี่ย) ที่ใช้ในการใช้งานเฟซบุ๊กต่อวัน, ช่วงเวลาในการเข้าใช้งานเฟซบุ๊ก (บ่อยที่สุด), ลักษณะการใช้งานเฟซบุ๊กที่ใช้งานเป็นประจำคือ (มากที่สุด), ใช้บริการเฟซบุ๊กผ่านอุปกรณ์ใดบ้าง (มากที่สุด) และสถานที่ในการใช้งานเฟซบุ๊ก (บ่อยที่สุด)

ตอนที่ 3 สภาพความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊ก มีลักษณะเป็นคำถาม แบบมาตราประเมินรวมค่าแบบลิเคิร์ต (Likert's Summated Ranking Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีรูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual – response Format) 10 เพื่อประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้ เฟซบุ๊กของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ โดยแยกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเป็นส่วนตัว ความน่าเชื่อถือ ความเคารพ และความสร้างสรรค์ โดยมีเกณฑ์การ กำหนดค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนและการแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน ดังนี้

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ส่งการแจกแบบสอบถามจาก google form ให้กับตัวอย่างตอบ และทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากการตอบกลับจาก google form ด้วยตนเอง หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาทำการลงรหัส และประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น 2) เพื่อสำรวจสภาพความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น 3) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรม ในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และตอนที่ 3 ผลการสำรวจสภาพความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊ก โดยมีรายละเอียดดังนี้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น 2) เพื่อสำรวจสภาพความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น 3) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่น โดยตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิง ได้แก่ Paired – Sample t – test และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้าน จริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊ก โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNImodified)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก

5.1.3 ผลการสำรวจสภาพความต้องการจำเป็นด้านจริยธรรมในการใช้เฟซบุ๊ก